

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 900
Letna naročnina L. 1.800
Letna inozemstvo L. 2.800
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XV. - Štev. 41 (763)

Gorica - četrtek 10. oktobra 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

Pravi in lažni mir Gospodarske težave v Rusiji

Mir je velika dobrina. Lahko rečemo, ena največjih, saj zagotavlja človeškemu rodu nemoten razvoj, mu daje možnost za materialni in duhovni napredek ter povezuje narode v vedno bolj doživeto družno božjih otrok.

Mir je dejansko božji dar. Bog sovraži nasilje, surovo silo, razdejanja, preganjanja, vojno, kajti vse to je nasprotje božjemu Duhu, ki je čista ljubezen.

Seveda, miru je na zemlji le malo. Ni ga bilo v preteklosti, ni ga v sedanosti, pa tudi v prihodnjih časih ga ne bo. Tega stanja so krivi ljudje, kajti oni so zavrgli in še vedno zavračajo božjo postavlo: »Ljubite svojega bližnjega kot samega sebe!«

Ce bi se držali angelskega speva v sveti noči: »Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji,« to je, mir ljudem, ki se držijo božjih postav, potem bi res zemlja precej zgubila na vzdevku »dolna solze«, potem bi današnjemu človeštvu ne bilo treba trepetati pred vodikovimi bombami, potem bi vodilnim državam ne bilo treba trošiti milijone dolarjev za svojo varnost in oborožitev.

KOMUNISTI — GROBARJI MIRU

Med tistimi, ki svetovni mir najbolj ogrožajo, so brez dvoma komunisti, pa naj bodo kitajskega ali ruskega kova. Kajti oboji imajo pred seboj isti cilj: svet osvojiti za sebe, postaviti ga v senco srpa in kladiva. Loči jih le taktika. Prvi menijo, da si je treba svet podvreči z nasiljem, z krvavimi revolucijami, s splošno vojno. Drugi pa so bolj prebrisani. Svoje podtalno delo so zavili pod besedi mir in koeksistenca, sožitje. Gotovo so drugi nevarnejši, kajti med ljudi prihajajo kot volkovi, odti v ovčja oblačila, ganljivo besedičijo o miru in tako uspavajo svetovno javnost, ki si ničesar bolj ne želi kot pravega in trajnega miru.

Naenkrat so vsi komunistični veljaki moskovske linije postali goreči apostoli miru. Med njimi se posebej odlikujeta Nikita Hruščev in predsednik jugoslovanske države. Slednji je zadnje dni celo obiskal štiri južnoameriške dežele s posebnim poudarkom, da bo utrld svetovni mir. In ker te države mnogo dajo na to, da se tudi cerkveni krogi skladajo s političnimi, si je dal poglavar Jugoslavije naročiti izjavo beograjskega nadškofa, ki takole govori: »Naš predsednik republike odhaja na pot v ameriške države z važnim poslanstvom: delati za mir med narodi. Za nas kristjane je mir brezmejna moralna dobrina, kakor je naglasil papež Janez XXIII. v okrožnici »Pacem in terris«, ki nima primere. Naš predsednik tudi dela na udrditvi miru.«

DVE RAZLIČNI MISELNOSTI

Ta izjava je deloma pravilna, deloma pa ne. Pravilna je v tem, da je za nas kristjane mir brezmejna moralna dobrina. Ne drži pa, da predsednik komunističnega bloka delajo na udrditvi miru. In ne drži zato, ker je komunistična zamisel miru popolnoma različna od krščanske.

Za človeka zahodne in krščanske miselnosti je namreč mir dobrina, ki vsebuje pravico, ljubezen in resnico, dobrina, ki naj trajno osrečuje človeštvo; za komuniste pa je mir le nekaj prehodnega, je le začasno stanje, ki naj zagotovi to, kar je komunizem do sedaj nagrabil in si do sedaj podvrge, istočasno pa naj dá rdečemu zmaju čas, da se pripravi na nove pohode, nasilja in osvojitve.

PRAVI OBRAZ KOMUNISTIČNEGA MIRU

Rekli smo že, da pravi in resnični mir vsebuje pravico, resnico in ljubezen. Vsega tega v deželah, ki jih obvladajo komunisti, ni.

Ni pravice. Kajti če nisi član partije, si zapostavljen. Če hodiš v cerkev ali daš otroke krstiti, boš pot tem ali onim izgovorom prej ali slej zdrknul na kako zapostavljeno mesto. Če nisi na »liniji«, ne dobiš potnega lista, ti ne dajo štipendije za študij, te nadlegujejo z neprestanimi zasiljevanji in klicanji na policijo.

Ni resnice. Zaman jo boš iskal po časopisih, revijah, v kinu in na televiziji. Vse je enako pobarvano, vse prepeva isto pesem, vse hvalisa isto trditev: da je le v socialističnih državah doma prava demokracija, prava svoboda, prava enakost. Pa ni ne ene, ne druge in ne tretje.

Ni ljubezni. V komunistični družbi se sme ljubiti le tiste, ki enako govorijo, enako delajo, enako ravnaajo kot rdeči voditelji. Kdor misli drugače, je reakcionar, je parazit (izkoriščevalec) družbe, je izdajavec domovine. Takega je treba izločiti, ga je treba prezirati, ga je treba sovražiti. Prav tako je treba gojiti mržnjo in podtalno rovariti proti vsem državam, kjer vladajo sistemi, ki so različni od komunističnega.

KAJ SE SKRIVA ZA KOMUNISTIČNIM MIROM

In ker se komunisti sami zavedajo, da mir, v katerem ni pravice, resnice in ljubezni, ni resnični, ampak lažni mir, ga skušajo zavarovati tako, da danes svetu dopovedujejo na vse pretege, da je njihov mir istoveten s tistim, ki ga je naznačil pokojni sv. oče Janez XXIII. v svoji zadnji okrožnici. Dobro vedo, da če se bo dal svet premamiti po njih zamisli miru, bo tudi potrdil vse krivice, ki so jih storili tekom 45 let svojega nasilnega osvajanja svobodnega sveta; potrdil bo vključitev treh balkanskih držav v Sovjetsko zvezo, razdelitev obeh Nemčij, obstoj nasilne oblasti v sovjetskih satelitih; po sredi Evrope bo še naprej tekla železna zavesa in na Kubi bo Castro še naprej služil kot odskočna deska komunizma za države Južne Amerike.

Tak je torej komunistični mir: potrdi naj krivice, ki so bile prizadete poedincem, družinam in celim narodom; preganjanje in zaprti naj še naprej ostanejo brez svobode; Cerkev naj bo omejena le na opravljanje obredov znotraj svetišči; in ves svet naj molči o katinskem pokolu, kočevskih gozdovih, kraških jamah, kajti govoriti o njih bi bilo delati zoper komunistično pojmovanje miru.

KRŠČANSKI IN KOMUNISTIČNI MIR STA NEZDRUŽLJIVA

Zato komunistični mir ni in nikdar ne bo istoveten s krščanskim mirom. Medtem ko je zadnji vir sreče, zadovoljstva in napredka, pa je prvi le priprava na novo stopnjo komunistične akcije, kako osvojiti še svobodne narode sveta.

In to je razlog, zakaj tudi slovenski katoličani odklanjamo take »apostole« miru, ki sedaj potujejo po ameriškem kontinentu in sejejo idejno zmedo med naivnimi in lahkovernimi državniki ter politiki.

Za nas je jasno: le tisti, ki se opirajo na božje postave, lahko ustvarijo svetu trajen mir. Zato se bomo držali smernice naše Cerkev, ki je že dva tisoč let nepodkupljivi in neustrašni varuh božjih zapovedi na naši zemlji in s tem graditelj pravega miru.

— ej —

Jacqueline Kennedy v Atenah

Soproga ameriškega predsednika Jacqueline Kennedy je dne 2. oktobra prispela z letalom iz New Yorka v Atene. Kjer bo gost sestre, princeze Radziwil, in njenega moža Stanislava. Jacqueline se je zelo začudila, ko je takoj potem, ko je izstopila iz letala, pritekla k njej desetletna deklica in ji začela vžhičeno poljubavati roke. Potem šele so ji povedali, da je to desetletna Memi Papoutsis, ki je imela zelo hudo srčno hibo. Potrebna bi bila teža in nevarna operacija, a starši so zelo ubogi in bi tolikih stroškov ne zmogli. Obrnili so se zato na Združene države za pomoč. Predsednikova žena je to zvedela in se osebno zavela za ta žalostni slučaj. Deklece je na njeno posredovanje prišla v ZDA, kjer jo je operiral znani kirurg za srčne bolezni Walter Reed. Deklica je ozdravela in se srečna vrnila domov. Ko je zvedela, da pride na obisk v Grčijo njena dobrotnica, ji je hotela na to preprosto, a iskren način izkazati hvaležnost.

»Ne rečem leta 1965, kot prvotno mišljeno, niti 1970, ampak leta 1980 bomo na vseh področjih, od industrije do kmetijstva, v tolikšni meri prekosili v proizvodnji Združene države Amerike, da bomo lahko vsem sovjetskim državljanom nudili glavne potrošne dobrine in druge javne usluge (kruh, prevozi, stanovanja, električno energijo, bivanje v hotelih med počitnicami in podobno) zastoj, po komunističnem načelu: Vsakemu toliko, kolikor potrebuje.« (Hruščev na 22. kongresu SPŠZ, oktobra 1961)

Komaj sedem mesecev za tem (maja 1962) je sovjetska vlada čez noč naznanila povišanje cen mesu in maslu ter drugim živilom za 30%.

Pred nekaj dnevi pa je Hruščev v govoru v Krasnodaru v Ukrajini naznanil: »Zaradi slabih vremenskih prilik v zahodni Sibiriji, Kazakstanu, na področju Volge ter v južni Ukrajini smo bili prisiljeni kupiti pšenico v tujini: 6.800.000 ton v Kanadi, 1.800.000 ton v Avstraliji ter manjše količine v drugih deželah. Hvaležni smo romunskim tovaršarjem, da so nam priskočili na pomoč ter nam posodili 400.000 ton pšenice.«

VZROKI KRIZE V KMETIJSTVU

Ves svet se je zdrnil ob dejstvu, kako da država s tako razsežnimi in rodovitnimi področji, ki je bila pred boljševiško revolucijo žitnica Evrope, kljub vsej mehanizaciji in tehničnemu napredku ne uspe pridelati žita niti za svojo domačo porabo. Zadnje tedne so morali zaradi tega v Sovjetski zvezi omejiti prodajo moke in kruha. Vsaka oseba je lahko kupila le kilokram in pol kruha.

Ker sila kole lomi, se je sovjetska vlada morala obrniti za nakup potrebne pšenice, da ne bi sovjetski državljanji bili prisiljeni stradati kruha, na Zahod, to je na tisti kapitalistični Zahod, kateremu Hruščev že nekaj let iz dneva v dan napoveduje propast v tekmi s socialističnim sistemom. Doslej je nakupila za okrog 500 milijonov dolarjev pšenice. V ta namen je v zadnjih dneh prodala na zahodnem tržišču okrog 40 ton zlata v vrednosti 45 milijonov dolarjev. Poleg tega so v teku še pogajanja z Združenimi državami Amerike, Francijo in Zahodno Nemčijo za nakup nadaljnjih količin pšenice. Če drži, da je letošnji pridelek pšenice v Rusiji za 30% nižji od normalne letine, kakor je priznal sam Hruščev po obisku kolhozov in sovhozov v Ukrajini, potem mora Sovjetska zveza uvoziti še kakih 100 milijonov stotov žitne moke.

Pa ne samo Rusija, ves vzhodni tabor se je znašel v stiski, kje dobiti žito za prehranitev svojega prebivalstva čez zimo. To pomeni, da je kriza kmetijstva značilen ter neizbežen pojav za vse države, v katerih so komunistični režimi izvedli kolektivizacijo zemlje. Zadanja poročila pravijo, da so se za Sovjetsko zvezo začele pogajati za nakup večjih količin pšenice z zahodnimi državami (ZDA, Francijo in drugimi) Češkoslovaška, Madžarska in Bolgarija. Računajo, da potrebujejo te vzhodnoevropske države (ki so pred vojno pšenico izvažale) kakih 50 milijonov stotov pšenice. — Kupiti bodo morale ravno na Zahodu, kjer so zaradi spremenjenih mednarodnih okoliščin pripravljeni jim priskočiti na pomoč, da ne bi prebivalstvo stradalo.

Po vsem tem se je treba vprašati, kakšni so vzroki, da imajo komunistične države s Sovjetsko zvezo na čelu stalne težave s prekrbo prebivalstva z živilskimi potrebščinami. Sedanja kriza ni prva v sovjetskem kmetijstvu. Ta pojav pomanjkanja zdaj tega, zdaj onega pridelka je skoro običajen pojav. S tem v zvezi zahodni diplomatski predstavniki v Moskvi pripominjajo, da edinole v komunističnih državah 18 let po končani vojni še vedno vidijo vrste pred prodajalnami.

Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je večji del krivde za tako stanje kmetijstva pripisal neugodnim vremenskim neprilikam (mraz, suša, deževje) ter le manjši del pomanjkanju umetnih gnojil, umetnega namakanja ter slabi organizaciji. — Noben nepristranski opazovalec ne bo zanikal, da so za nekatere predele Sovjetske zveze vremenske razmere večkrat odločilne za letino poljskih pridelkov, toda po skrbnem opazovanju razvoja sovjetskega kmetijstva po oktobrski revoluciji (leta 1917) pridemo do neizpodbitnega zaključka, da vzrokov tako številnih in stalnih kriz ni iskati v prvi vrsti v naravnih pojavih, ampak v komunističnem sistemu, ki je odvezel zemljo kmetu ter mu s tem odvzel veselje ter interes do dela. Zaradi tega je občutno padla storilnost in s tem proizvodnja. 40 let po revoluciji se kmetijstvo v SZ premetava v elementarnih težavah, ki so jih na Zahodu že zdavnaj odpravili.

NEKAJ OSNOVNIH DOKAZOV V ZAČARANEM KROGU

Kljub vsem sladkim obljubam o »raju«, je za vse države s komunistično vladavino značilno dejstvo, da je kmetijstvo v stalni krizi.

Najbolj zgovoren dokaz, da tiči glavni vzrok nizke kmetijske proizvodnje v komunističnem sistemu kot takem, ki oropa človeka vsakega veselja in zadoščenja pri delu, nudi Sovjetska zveza sama s svojo kmetijsko politiko zadnjih 40 let. Čimbolj je sprostila kmetijsko proizvodnjo in pustila kmetom, da svobodno razpolagajo s svojimi pridelki, tem bolj se je proizvodnja povečala. Kakor hitro pa je omejila prosto razpolaganje pridelkov, je kakovost in količina pridelkov kritično padla.

Dovolj prepričljiv dokaz za to ugotovitev je primerjava proizvodnje v raznih obdobjih. Višek krize je kmetijstvo v Rusiji doživelo okrog leta 1920, ko je zaradi nasilne odprave privatne lastnine zemlje padla proizvodnja žita od 800 milijonov stotov leta 1913 na 422 milijonov stotov leta 1921. Nastopila je lakota in boljševiški revoluciji je grozil propad, da ni Lenin popustil kmetom s tako zvano Novo ekonomsko politiko (NEP), ki je v bistvu negiranje kolektivističnega načela ter povratek h kapitalističnemu tržnemu gospodarstvu. Pridelek pšenice se je takoj dvignil in dosegel leta 1925 746 milijonov stotov. Zdravilo (kapitalistično!), ki ga je uvedel Lenin, je torej učinkovalo.

Toda leta 1928 je Stalin vse te koncesije odpravil in začel z nasilno kolektivizacijo kmetijstva. Kmetje so skršili obdelovalne površine in živino raje poklali, kakor da bi jo dali zastoj državi. Tako je število glav živine od 68 milijonov leta 1929 padlo na 38 milijonov leta 1933. Stalin se je nad

kmeti maščeval tako, da jih je dal odpeljati v Sibirijo (Churchill pravi v svojih Spominih, da mu je Stalin zaupal, da je na ta način odstranil okrog 10 milijonov kulakov).

Toda tudi Stalin je moral popustiti. Vsaki družini, ki dela v kolkozi, je dovolil tako zvane ohišnice, to je skromno površino, da jo svobodno obdelujejo in razpolagajo s pridelki. Ta skromna koncesija je kmete tako zainteresirala, da se je prodaja kmetijskih pridelkov na kolhozni trgih povečala od 7 milijard rubljev leta 1932 na 18 milijard leta 1937 ter na 24 milijard rubljev 1938.

Drug tak neizpodbiten dokaz, da je glavni vzrok kmetijske krize v Sovjetski zvezi zatiranje vsake zasebne zainteresiranosti pri delu, je v naslednjih statističnih podatkih: Na privatnih ohišnicah, ki predstavljajo le par odstotkov (od 2 do 3,5%) vse obdelovalne površine, prereditjo kmetje 32% vseh prašičev, 16 % ovc, 42% goveda, 84% koz, 84% kokoši in piščancev ter 26% krav ter pridelajo 82% vseh jajc ter 50% zelenjave.

V ZAČARANEM KROGU

Navedeni podatki, ki so vzeti iz sovjetskih virov, govorijo zgovorno, kje so vzroki, da se sovjetsko kmetijstvo premetava v stalnih krizah. Če znajo sovjetski kmetje na tako majhnih površinah in brez vsakih tehničnih pripomočkov pridelati skoro polovico vseh glavnih življenjskih potrebščin (mleko, meso, jajca in zelenjavo), bi gotovo še bolj znali na večjih, na katerih bi lahko uporabljali stroje in druge tehnične pripomočke, ki jih nudi današnji napredek.

Treba je priznati, da je Hruščev v zadnjih letih s koristnimi reformami precej olajšal gnotne in moralne razmere v kmetijstvu. Kolhozom je dovolil nabavo lastnih strojev ter jim znižal obvezno oddajo pridelkov državi. V primeri s prejšnjim stanjem je bil to pozitiven korak. Dalje je povečal obdelovalno površino v tako zvanih deviških predelih Sibirije in uspel povečati proizvodnjo.

Toda ruski kmetje, kot njihovi kolegi po vsem svetu, še vedno sanjajo o svoji zemlji, kateri bi se posvetili z vso dušo in telesom, da bi tako vedeli, čemu in za koga delajo. Tega se komunistični voditelji zavedajo, toda da ostanejo zvesti nestvarnim marksističnim načelom, popustijo kmetom le v izjemnih primerih ter jim skušajo čimprej vzeti nazaj, kar so jim prej po sili dali. Tudi Hruščev se v tem ne razlikuje od svojih prednikov. Ko je videl, da kmetje več pridelajo, jim je omejil prosto prodajanje pridelkov. Zapovedal je, da morajo vse odvišne pridelke kolhoza, ki jim ostanejo po oddaji določene količine državi, ter pridelke družinskih zemljišč (ohišnic) prodati konsumnim zadrugam in ne jih več prosto prodajati.

Ukrep je občutno prizadel kmete in posledice niso izostale. V mestih je začelo primanjkovati kmetijskih pridelkov. Nekaj vremenske neprilike, veliko več pa tih odpor kmetov proti sistemu, ki je tuj njihovim interesom, so privedle do tega, da 40 let po revoluciji ni komunizem v stanju zagotoviti niti najosnovnejših dobrin za življenjski obstanek. In to medtem ko za leto 1980 obljublja kruh in druge dobrine zastoj! Kdo naj še verjame v njegove utvare.

a. t.

KRŠČANSKI NAUK

PEKEL

Nekega dne je povedal Jezus farizejem tole priliko: Bil je bogatin, ki se je oblačil v škrlat in tančice, ter se je dan za dnem sijajno gostil. In bil je neki berač, po imenu Lazar, ki je ležal pri njegovih vratih poln uljes, in se je želel nasititi z drobtinami, ki so padale z bogatinove mize. Pa tudi psi so prihajali in mu lizali uljesa. — Umrl pa je berač in angeli so ga nesli v Abrahamovo naročje. Umrl pa je tudi bogatin in je bil pokopan. In ko je v peklu trpel muke, je povzdignil svoje oči in zagledal od daleč Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. In zaklical je: »Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, zakaj silno trpim v tem plamenu.« (Luk 16, 19 in sled.).

Najstrašnejša nesreča je umreti v smrtnem grehu. — Kdor je trdovratno do zadnjega diha odbijal od sebe ljubezen božjo in njegovo usmiljenje in umrl v smrtnem grehu, je s tem prostovoljno samega sebe ločil za večno od Boga. Takega reveža je Bog zavrgel in prišel bo v pekel.

Pogubljeni v peklu ne bodo mogli nikoli gledati veličastnega, najboljšega svojega Stvarnika — za večno so pahnjeni proč od njega. To je najhujša kazen pogubljenih. — Ločeni pa so tudi od Jezusa Kristusa, ki je zanje umrl na križu, in izključeni so iz občestva svetnikov. — Poleg tega pa trpijo vse muke peklenškega ognja, peče jih vest in mori jih družba hudobnih duhov in pogubljenih ljudi. — Na zemlji so bili prepričani, da bodo lahko živeli brez Boga. V peklu spoznajo, da more človek biti samo pri Bogu srečen. Zato polni obupa sami sebe in Boga večno priklinjajo — Njihove kazni ne bo nikdar konec, trajala bo vso večnost.

Vsi pogubljeni pa ne trpe enako. Bog je neskončno pravičen; kdor je hujše grešil, bo tudi hujše kaznovan.

Jezus je skozi tri leta večkrat govoril o peklju, ne da bi nas strašil, ampak, da bi nas opozoril in obvaroval te največje nesreče. Saj nam je jasno povedal to po preroku z besedami: »Kakor resnično živim, govori vsemogočni Gospod, nimam veselja nad smrtjo brezbožnega, ampak nad tem, da se brezbožnež spreobrne od svojega pota in živi.« (Ezek 33, 11).

Romanje poliomielitčnih bolnikov v Lurd

150 poliomielitčnih bolnikov je odšlo iz francoskega mesta Nancy-ja s posebnim vlakom v Lurd. Romanje je organiziral in tudi finansiral francoski zdravnik François Cattenoz. Dve leti se je trudil, da bi spravil skupaj vsoto (pribl. 24 milijonov lir) in tudi, da je pripravil potrebno opremo, ki je nujna za prevoz takih bolnikov. Bolnike je spremljalo 74 zdravnikov, 104 bolničarke in 20 duhovnikov. Z romarji je bil tudi škof iz Nancyja msgr. Pirolet, ki je za to dobil dovoljenje, da pride nekoliko kasneje na koncil.

Koliko veselja in tolažbe je pripravil ta velikodušni zdravnik nesrečnim bolnikom!

Važna odločitev na otoku Rodosu

Zastopniki 12 pravoslavnih patriarhov so sklenili, da pooblastijo carigradskega patriarha Atenagoras, da začne teološke pogovore s katoliško Cerkvijo. Sklenili so tudi, naj vsaka pravoslavna cerkev sama odloči, ali pošlje svoje opazovalce na drugo zasedanje koncila ali ne.

Oprostitev na Češkoslovaškem

Praška vlada je izdala ukaz, naj se nadškof Beran in še štirje drugi škofje izpustijo na svobodo in naj se vrnejo v svoje škofije. Nadškof in njegovi sobotarji v škofovski službi so že nad deset let živeli ali v zaporu ali v prisilnem bivališču in niso smeli vršiti svoje službe. Zaprlji so jih za časa stalinizma. Sedaj, ko so tudi na Češkoslovaškem zavele sape proti osebnemu kultu in ko so odstranili najhujše stalnovce, so se spomnili tudi zaprlih in konfiniranih škofov. To pa ne pomeni, da je Cerkve na Češkoslovaškem svobodna. Do tega smo še daleč, daleč.

Somalski predsednik pri papežu

Bivša italijanska kolonija Somalija je sedaj neodvisna država. Ima pa še zmeraj tesne stike z Italijo, katero jo še vedno finančno podpira. Pretekli teden je prišel v Rim na uradni obisk sedanji predsednik republike Somalije Aden Osman. Poleg uradnih razgovorov, ki jih je imel s predstavniki rimske vlade, je Osman napravil obisk tudi v Vatikanu pri sv. očetu.

Jubilej mariborskega škofa

Dne 5. oktobra t. l. je praznoval v Rimu, kjer se udeležuje koncilskih del, 60-letnico rojstva mariborski škof dr. Maksimilijan Držek. V nedeljo 6. oktobra je vsa mariborska škofija proslavila njegov jubilej z zahvalno pesmijo po sveti maši in z molitveno uro za škofa, ki se je vršila v vseh cerkvah škofije isti dan popoldne. — Dra-

gemu slovenskemu pastirju tudi mi iz srca čestitamo in prosimo Boga, naj mu nakloni še mnogo srečnih in blagoslovljenih let!

Ben Bella in komunizem

Alžirski predsednik Ben Bella je pri nekem intervjuju izjavil, da alžirski socializem, ki ga on uvaža, nikakor ne bo pripeljal v komunizem. »Alžirci so 99% verni ljudje in jaz sam sem tudi veren,« je dejal Ben Bella, »zato ni možnosti za komunizem v Alžiriji.« Vendar, če se bo vezal s komunisti, bo zlepa ali zgrda tudi Alžirija postala komunistična.

Nov blaženi

Uradno je bilo objavljeno, da bo 13. oktobra v baziliki sv. Petra slovesna beatifikacija Janeza Nepomuka Neumanna, škofa iz Filadelfije, ki je umrl 5. januarja 1860. Potek slovesnosti bo prenašal vatičanski radio na običajnih valovih.

Hitlerjev načrt za ugrabitev papeža Pija XII.

Na sestanku, ki so ga imeli dne 26. julija 1943 nacistični poglavarji v Rastenburgu, so sklenili ugrabitev tedanjega papeža Pija XII., Evgenija Pacellija. Italijanski novinar Silvio Bartoli, ki sedaj išče podatke za svojo knjigo »Dvajsetmesečni nacistični teror v Italiji«, je iz stenografskih podatkov, ki jih je našel v Rastenburgu, zvedel za ta podli načrt. Načrt ugrabitve je izdelal Hitlerjev zvesti sodelavec Martin Bormann. Sv. očeta so namestili v samostan v Liechtenstelu. Pred to satanško Hitlerjevo potezo so trepetali še sami nacistični prvaki. Ni pa trepetal pred njo angelski papež Pij XII., čeravno je za ta načrt dobro vedel, ker je bil o tem obveščen od samega poveljnika nacističnih sil v Italiji, SSovskega generala Karla Wolfa. Dne 10. maja leta 1944 je sv. oče v tajni audienci sprejel nacističnega poveljnika generala Wolfa, ki je bil odločno nasproten Hitlerjevemu načrtu za ugrabitev. Kljub tej opozoritvi je sv. oče mirno in s smehljajem na svetniškem obrazu nadaljeval svoje človekoljubno delo v najtežjih letih sedanjega človeštva. Vedel je, da se brez božje volje nič ne zgodi, zato je nadaljeval s sprejemi, podal se v rimska predmestja ob bombardiranju, kjer je tolažil prizadete meščane, nadaljeval svoje plemenito delo v prid ujetnikov in pogrešanih ter imel vedno na stežaj odprta vrata za vse ljudi vseh ver in narodnosti.

Hitler je sramotno in žalostno propadel, sv. Cerkve pa še stoji in bo kljubovala vsem nasprotnikom in sovražnikom do konca dni.

Prvi teden koncilskih del

Drugo obdobje II. vatikanskega koncila se je pričelo v nedeljo, dne 29. septembra s programatičnim govorom sv. očeta Pavla VI. zbranim koncilskim očetom, o katerem smo v našem listu že poročali v zadnji številki.

Naslednji dan pa se je pričela ob devetih dopoldne v baziliki sv. Petra prva glavna seja novega obdobja koncila. Sv. mašo je v ambrozijanskem obredu opravil milanski nadškof Colombo, nato pa je sejo odprl in vodil eden izmed štirih papeževih moderatorjev, kardinal Agagianian.

Takoj po nagovoru omenjenega kardinala se je začela razprava o osnutku o Cerkvi, ki ima štiri poglavja: skrivnost Cerkve, njen hierarhični ustroj, škofovstvo in božje ljudstvo ter poklic k svetosti v Cerkvi. V razpravo je poseglo devet koncilskih očetov, med njimi tudi nemški kardinal Frigs v imenu 65 nemških ter skandinavskih nadškofov in škofov in nadškof iz Hué v Vietnamu, Ngo-din-Thuc, brat predsednika Južnega Vietnama.

Koncilski očetje so ta dan izrekli ugodno mnenje o osnutku na splošno, tako v pogledu vsebine kot sestave besedila. Pohvalili so povezavo, ki jo osnutek ustvarja med Cerkvijo in božjim ljudstvom. Zdelo pa se je koncilskim očetom, da se preveč poudarja primat rimskega papeža, kot da bi poudarjanje avtoritete in dostojanstva episkopata pomenilo nevarnost za primat sam. Tudi je prikaz Cerkve za nekristjane bolj težko razumljiv, kar je tem bolj pomankljivo, če pomislimo, da je večina človeštva danes nekrščanska. Nekdo je želel, da bi bilo v osnutku več prostora za poudarek Matere božje, drugi pa so izrazili željo, da bi se bolj poudarilo, da Cerkve izhaja iz skrivnosti križa.

Te seje 30. septembra se je udeležilo 2258 koncilskih očetov ter se je zaključila nekaj po 12. uri. Prvič v zgodovini koncila katoliške Cerkve so se je udeležili tudi laični poslušalci. V celoti jih je deset. Trije so Italijani, dva sta Francozi, po eden pa so iz Španije, Poljske, Belgije, ZDA in Argentine.

Dne 1. oktobra se je pričela 38. koncilska seja, na kateri so zaključili splošno razpravljanje o osnutku o Cerkvi, o njem glasovali in nato prešli na razpravo o prvem delu tega osnutka. K besedi se je oglašilo 12 škofov, med njimi kardinal Henriquez iz Santiaga de Chile v imenu 44 škofov Latinske Amerike, kardinal Rugambwa pa v imenu afriških škofov in Madagaskarja. Tako v začetku razpravljanja so koncilski očetje glasovali, ali jim osnutek o Cerkvi ugaja v celoti. Glasovavcev je bilo 2301. Za *placet*, to je ugaja, jih je bilo 2231, za *non placet*, ne ugaja, pa 43. Neveljavnih glasovnic je bilo 27.

Ko so potem razpravljali o prvem poglavju, so nekateri pripomnili, da bi bilo treba bolj poudariti misijonsko naravo Cerkve, pojasniti avtoriteto škofov v odnosu do vesoljne Cerkve, najti pravilno razmerje med avtoriteto papeža z avtoriteto zbora (kolegij) škofov ter poglobiti idejo o božjem kraljestvu na zemlji. Prav bi bilo tudi, da bi se v zvezi s Cerkvijo v osnutku govorilo o sv. Eucharistiji, ki je središče in temelj edinosti.

39. koncilska seja in tretja na letošnjem zasedanju se je 2. oktobra pričela s sv. mašo, ki jo je daroval nadškof iz mesta Colombo na Ceylonu, Cooray. Tega dne so posegli v debato kardinal Cámara v imenu 153 brazilskih škofov, indijski kardinal Gracias, holandski kardinal Alfrink, francoski kardinal Liénart ter nadškofje 15 različnih škofij na svetu, med njimi splitski škof Franič.

V teku seje so bile izražene naslednje misli: poudariti je treba svrhu Cerkve do vernih; Cerkve ni država v državi in ni bila ustanovljena zato, da bi gospodovala, temveč da bi služila; poslanstvo Cerkve je, da razsvetljuje vse ljudi in ne samo nekatere; Cerkve nadaljuje Kristusovo odrešilno delo; podrobneje naj bi se pojasnil odnos med papežem in škofi; značilnost Cerkve je, da je boreča se skupnost, ki se trudi za vzpostavitev božjega kraljestva med ljudmi s pričevanjem velike zapovedi ljubezni in z osvoboditvijo duhov iz sužnosti zmot, zlasti materializma in ateizma.

Kardinal Alfrink je želel, da bi iz sedanjega osnutka odstranili izraz Petrus et apostoli (Petr in apostoli) in ga nadomestili s Petrus ceterique apostoli (Petr ter ostali apostoli), ker ta izraz bolj poudari misel, da zbor škofov skupno s papežem vlada in vodi Cerkve. Mimogrede povedano prihajata vedno znova v tem obdobju koncila na površje dve pojmovanji: tisti,

ki žele dati poudarek prvenstvu sv. Petra, ter tistih, ki poudarjajo škofovski kolegij na vrhu vesoljne Cerkve.

Dne 3. oktobra se je vršila 40. koncilska seja. Sv. mašo je daroval nadškof iz Kameruma Zoa. Delo koncila je to pot vodil četrti papežev moderator, belgijski kardinal Suenens. V debati je sodelovalo šest kardinalov, med njimi Bea, Lercaro in Confalonieri ter 16 nadškofov in škofov. Od jugoslovanskih se je oglašil zagrebški nadškof Seper.

Na seji so koncilski očetje tekom debate izrazili tale mnenja: sv. krst je resnično drugo rojstvo, ki vključuje človeka v Cerkve in mu da neizbrisni pečat, ki ga ne moreta izbrisati niti odpadci niti krivoverstvo. Cerkve je novi rod, ki ima svoj izvor v vstalem Zveličarju; ta novi rod je v svetu navzoč po svojem mučenstvu, službi revnim in majhnim ter pridiganju vsem narodom. Mati božja naj bi ne bila vključena v osnutek o Cerkvi, temveč imela poseben osnutek, in to zaradi važnosti, ki jo ima Marija pri odrešenju človeštva. Bolj obsežno bi bilo treba govoriti o božji Besedi in o sv. Eucharistiji. Posebno poglavje naj bi bilo posvečeno tistim, ki so zapustili Cerkve, posebej delavskim množicam, katerim mora biti posvečena vsa materinska skrb katol. Cerkve. Poglavju o skrivnostnem Telesu naj bi sledili poglavji o božjem ljudstvu in o božjem kraljestvu. Ne samo Cerkve, temveč vsi njeni člani naj bi se zavedali, da je vsak vernik dolžan storiti vse za širjenje božjega kraljestva na zemlji.

Ta dan se je koncilске seje udeležilo 2262 nadškofov in škofov.

Dne 4. oktobra pa so udeleženci koncila na 41. koncilski seji zaključili razpravo o prvem poglavju osnutka o Cerkvi (skrivnost Cerkve) ter prešli k drugemu poglavju istega osnutka.

Sv. mašo je imel apostolski vikar iz Moogadisa v Somaliji msgr. Filippini, ki je ta dan praznoval petdesetletnico svojega duhovništva in bivanja v misijonih. Na tej seji je govoril kardinal Gerlier iz Lyona v Franciji ter še sedem drugih koncilskih očetov. Poudarili so, naj bi k uvodu osnutka o Cerkvi dodali misel,

VPRAŠUJETE - ODGOVARJAMO

Ime »Gorica«

Rojen sem v Gorici. Italijani trdijo, da je ime »Gorica« italijansko in ne slovensko. Prosim, odgovorite mi, ali je to ime res italijanskega izvora.

A. K.

Listina, dokument od 28. aprila 1001, s katerim je cesar Oton III. daroval oglejskemu patriarhu Janezu IV. polovico Gorice in ki prvič omenja ime »Gorica«, pravi po latinsko dobesedno takole: »Villa, quae sclavonica lingua vocatur Goriza.« Slovenski povedano: »Vas, ki se slovenski imenuje Gorica.« Vas torej, ki leži na hričku, na gorici. Prof. Karlo Schiffrer navaja tudi zgoraj omenjeno listino in izvaja, da ne more biti nobenega razumnega dvoma o tem, da je »Gorica« slovenskega izvora. Dobesedno pravi: »Mi pare perciò che sull'origine del nome non ci possono essere dubbi ragionevoli.« (glej »Il Piccolo« od 4. 10. 1963) Tudi znani italijanski zgodovinar Pier Silverio Leicht v knjigi »Guida del Friuli, ki jo je izdala »Società Alpina Friulana«, in sicer v svoji razpravi »Sommario della Storia del Goriziano« jasno piše, da je ime »Gorica« slovenskega izvora. Tudi v mesečni reviji »Storia illustrata«, ki jo izdaja Mondadori, na str. 311 piše Dante Olivieri pod naslovom »Storia dei nomi, in sicer glede imena »Gorica« oziroma »Gorizia«: »Forma italianizzata del nome sloveno che è Gorica e che vuol dire monticello (slavo: gora - monte). Infatti Gorizia sorge su di un piccolo colle dell'altitudine di m 158« (slovenski: »Italijanizirana oblika slovenskega imena, ki je Gorica in ki pomeni hriček [slovenski: gora - hrib]. Res se Gorica dviga na majhnem hribu, visokem 158 m«).

Nekateri Italijani trdijo, da ime »Gorizia« izhaja od italijanske besede »gora«, ki pomeni kanal za odtok vode. Toda ta trditev je brez podlage. Drugi trdijo, da »Gorica« izvira od neke latinske besede, ne od kake slovenske besede. Izključujejo, a brez vsakega dokaza.

Edino zgodovinsko podlago ima trditev, da »Gorica« izhaja od slovenske besede »gorica«, kar dokazuje, da so že v 10. stoletju prebivali v Gorici Slovenci in da so

da je evangelij namenjen predvsem ubogim. Poudariti bi bilo treba tudi še bolj vesoljnost Cerkve, ki je ne moti različnost ver, narodov in kultur. Tudi bo treba znova pregledati odnos do ločenih cerkev, kajti dejansko tudi one z oznanjanjem Kristusa ter delitvijo zakramentov mnogim nudijo pot do odrešenja. Prva povezava med Cerkvijo in nekatoliškimi kristjani je sv. krst, ostale vezi so pa vera v sv. Trojico, spoštovanje do sv. pisma in cerkvenih očetov.

Južnoameriški škofje so sprožili ustanovitve dikonaat kot posebne ustanove v Cerkvi. Diakoni naj bi delili zakramente, ki niso nujno pridržani duhovnikom, oznanjali božjo besedo in delili sv. obhajilo. Lahko bi se poročali. Toda ta predlog med ostalimi udeleženci koncila ni preveč ogrel. Francoski škofje in kardinal Bacci so ga označili za neprimerne, ker bi bilo treba ustanoviti posebna semenišča za formacijo diakonov, zmanjšalo bi se pa po vsej verjetnosti število duhovnikov.

Spet drugi so dejali, da bi bilo potrebno poudariti, da je episkopat zakrament. Odnosi škofov do duhovnikov ne bi smeli biti le pravni, temveč sinovski in življenjski. V zvezi z nezmotljivo učeniško službo škofov, ko so združeni s papežem, je važno omeniti, da ima papež tudi sam pravico proglašati verske resnice, ne da bi se zato že moral zateči k zboru škofov. Problem Petrovega prvenstva naj bi obravnavali na podlagi definicije I. vatikanskega koncila, ki pa jo je treba temeljito pojasniti, da bo odgovarjala zahtevam našega časa.

Tako je potekel sredi velike delavnosti prvi teden nadaljujočega se koncila. Svet, ki si želi senzacij, prav gotovo ni prišel na svoj račun. Zato pa je razpravljanje koncilskih očetov tem bolj koristilo bodi rasti in uveljavljanju Cerkve v svetu. Vsak dan tega koncila je kot sončni žarek, ki v zgodnji spomladi topi ledeno skorjo in tako omogoča sproščanje skrivnostnih sil, ki spijo v osrčju zemlje.

Tudi koncil je kot spomladanski sončni žarek. Sedaj smo šele pri začetku. Toda verjumbo: ta koncil bo odprl Cerkvi pot v novo versko pomlad, ki bo prepolna del ljubezni, smisla za žrtve in zvestobe do Boga in božjih postav.

vse druge italijanske trditve o izvoru tega imena samo puste želje italijanskega pretiranega nacionalizma.

Caudillo

O španskem diktatorju Francu pišejo listi in ga imenujejo »caudillo«. Zakaj?

J. M.

»Caudillo« (kaudiljo) je španska beseda in pomeni »vodja«, duce. Kakor so imenovali Mussolinija »duce«, tako imenujejo Franca v Španiji »caudillo«.

ORKAN FLORA na karibskem področju

Karibsko področje je v teh dneh zajel strašen orkan, najhujši v zadnjih 60 letih. Pustil je za sabo samo razdejavanje. Uničena so cvetoča naselja na otoku Haiti in na Kubi, uničen pridelek kave in sladkorja. Na tisoče hiš je porušeni in na stotisoče ljudi je ostalo brez strehe. Orkan »Flora«, kakor ga imenujejo, pa je prizadel tudi ogromno število človeških žrtev. Po neuradnih vesteh jih cenijo že na okrog 5000. Na Haitiju je minister za zdravstvo izjavil, da so doslej našli in pokopali 2500 trupel. Govori pa se še o nadaljnjih 2000 na tem otoku.

Orkan, ki je divjal več dni je napravil hujšo škodo, kakor pa atomske bombe, če bi padle nad področje. Fidel Castro si je hotel na licu mesta ogledati razdejavanje, ki ga je povzročil orkan in je komaj ušel smrti. Ko se je z anfibijskim vozilom peljal čez deročo reko, je vodni tok vozilo zagnal ob drevo, da se je prevrnilo. Kmetje, ki so bili v bližini so takoj vrgli ponesrečencem vrvi, da so se lahko po njej rešili.

Orkan je prizadel tudi vzhodni Pakistan, kjer je popolnoma uničil 15.000 kvadratnih milj zemlje. Nad milijon ljudi je brez strehe.

Ameriški Rdeči križ je že v stikih z dobrodelnimi organizacijami Haitija za takojšnjo pomoč prizadetemu prebivalstvu. Kuba doslej ni še odgovorila na ponudbo ameriškega Rdečega križa.

Obisk brez slave

Južnoameriški človek je po naravi svobodoljubljen, zato so mu zoprni vsi diktatorski režimi, pa naj bodo z desne ali leve. Zato je ostal hladen tudi do jugoslovanskega predsednika, pa čeprav se je ta še tako želel predstaviti kot borec za svetovni mir.

Po informacijah časopisne agencije United Press so sestavljali Titovo spremstvo 104 ljudi, od katerih je bilo 60 agentov OZNE, pet zdravnikov in šest kuharjev. Potovali so v treh velikih potniških letalih.

HLAD V BRAZILIJ

Brazilijska zvezna država. Najvažnejši od teh držav sta Guanabara z glavnim mestom Rio de Janeiro ter Sao Paulo z glavnim mestom istega imena. Iti v Brazilijo in ne obiskati teh dveh mest se pravi dejansko iti mimo države. In prav to je doletelo Tita.

Guverner države Sao Paulo Adhemar de Barros je izjavil: »Ker Tita nisem povabil jaz, ga tudi ne bom sprejemal. Kot sin katoliške Cerkve nočem sprejemati izobčenca. Moje katoliško prepričanje mi tega ne dopušča.«

Istega mnenja je bil guverner države Guanabara, Lacerda.

Zato je mogel Tito obiskati le glavno mesto Brazilije, ki leži sredi pragozdov, 2 tisoč km proč od obale. Mesto ni dalo nobenega znaka, da pričakuje kakega visokega gosta. Ljudstvo je ostalo po hišah, ulice brez okrasitve. V zbornici je bila navzoča le petina poslancev in senatorjev, ko je predsednik Goulart pozdravil Tita. Ostali so s svojo odsotnostjo izrazili svoj protest proti nezaklenemu obisku. Že nekaj dni prej so nekateri poslanci silovito napadli predsednika Goularta, da je povabil »krvavega komunističnega diktatorja« v deželo, ki goji krščanski in demokratični duh. Poslanec Abel Rafael pa je predlagal, naj bi ob Titovem obisku v zbornici pregnili križ s črno tancico.

V trenutku, ko je Titovo letalo pristalo na letališču, so začeli zvoniti vsi zvonovi po cerkvah prostrane republike v »počastitev spomina vseh od komunističnega režima pobitih in mučenih katoličanov v Jugoslaviji.«

Brazilijski kardinali in škofje so pozvali vernike, naj molijo »za pok. kardinala Stepinca in preganjane katoličane Jugoslavije.« Kardinal Jaime Câmara iz Rio de Janeira je dan pred Titovim prihodom imel sv. mašo za preganjane vernike v Jugoslaviji, nadškof Carlos Coelho iz mesta Recife pa je izjavil, da predstavlja »Tito v sodobnem svetu protikrščanske sile.« Apostolski nuncij v Braziliji Armando Lombardi je obvestil zunanje ministrstvo en dan pred Titovim prihodom, da odhaja na dopust, Kardinal Câmara pa je obvestil vso javnost, da v znak protesta ves čas, dokler bo jugoslovanski državni poglavar v Braziliji, ne bo zapustil škofovske palače.

Se bolj odločen je bil guverner Lacerda iz Rio de Janeira. Ko ga je zunanje ministrstvo obvestilo o Titovem prihodu, je obvestilo zavrnilo s pripombo, da ga noče vzeti na znanje.

ODPOR V ČILU

Se ko se je Tito mudil v brazilski prestolnici, so se začeli pojavljati glasovi protesta v Čilu.

Drugi največji dnevnik v Santiago de Chile »Diario ilustrado« je objavil 11. septembra članek »Quién es Tito? - Kdo je Tito?« V njem je podrobno navedel poslanico jugoslovanskih škofov iz leta 1952, ki

je bila Titu predložena v zvezi s preganjanjem Cerkve s strani komunističnih oblasti. Ta poslanica je omenila, da so do leta 1945 v Jugoslaviji komunisti pobili 243 kat. duhovnikov, 169 jih pahnili v ječe, izginilo jih je pa 89.

Kot protest proti obisku sta 21. septembra odstopila minister za obrambo Julio Pereira Larrain in minister za rudarstvo Joaquín Prieto Concha.

Poslanec Jorge Hübner Gallo je poudaril, da Titovo potovanje nima za Čile nobene diplomatske ali trgovske važnosti, pač pa je obžalovanja vreden primer marksistične penetracije v južnoameriško področje. Komunistem v Jugoslaviji je o pravil žalostno vlogo krvnika politične, državljanske in verske svobode med narodom s tisočletno krščansko tradicijo. Zato je obžalovanja vredno ravnanje čilske vlade, ko je povabila nosilca tega režima na obisk k narodu, ki je demokratičen ter krščanski in ni, razen nekaterih sektorjev, ki so pod vplivom totalitarizma, nikdar simpatiziral s tirani.

V Čile je Tito prišel 23. septembra popoldne. Že poldrugo uro pred prihodom so letališče povsem izpraznili. Pri sprejemu so bili navzoči poleg predsednika Alessandrija samo ministri, ki so še ostali v njegovi vladi, nekaj vojske ter skupina deklic šole št. 132, ki nosi ime Republica Jugoslavija.

Poročilo o Titovem prihodu v Santiago sta na prvih straneh prinesla le komunistični »El Siglo« ter levičarski »El Clavín«; ostali pa so obisk omenili med športnimi novicami.

Ko se je peljal predsednik Jugoslavije po glavnih ulicah, so ga varovali trojni policijski kordoni. Pozdravljanja ni bilo.

V avguštinski cerkvi pa je bila ob priliki prihoda sv. maša za žrtve komunističnega nasilja v Jugoslaviji.

PROTESTI V BOLIVIJ

V Boliviji Tito prestolnice La Paz ni mogel obiskati. Leži namreč skoro 4000 m nad morjem. Zdravniki so mu svetovali, naj zaradi starosti ne tvega obiska, ker mu bi razrednili višinski zrak mogel škodovati. Zato so ga oblasti sprejele v mestu Cochabamba, ki je le 2400 m nad morjem.

Policija je že nekaj dni prej odstranila iz mesta vse, ki bi utegnili biti Titu nasprotni in zato nevarni. Mnogi so morali ostati ves čas obiska doma, medtem ko je pred njimi hišami stala policija. Nihče ni smel iti na balkone, ki gledajo na ulice, kjer se je pomikal spreved.

Univerza sv. Simona je po sklepu vseučiliške federacije zaprla svoje prostore z ujemljivostjo, da je vseučilišče središče svobode, kamor ne sme vstopiti noben diktator, krščanska socialna stranka pa je izdala letake, kjer pravi: »Tito se je spet pomiril s Kremljem. Prihaja torej kot njegov propagandist. Njegov obisk ne more pomeniti nič dobrega za usodo latinskoameriških držav.«

Bolivajska vlada je tudi pozvala kmete, naj pridejo pozdravit Tita v svojih slikovitih narodnih nošah. Pa ni prišel niti eden. »Od vseh sprejemov« so zapisali poročevalci tujih agencij, »je bil sprejem v Cochabambi najbolj reven.«

Vendar so evropski časopisi pisali, da je po sprejemu diplomatov v Cochabambi imel maršal Tito razgovor s papeškim nuncijem v Boliviji. V »L'Osserv. Romano« pa te novice nismo zasledili.

FILM

Kino in literatura

Razne revije delajo veliko publiciteto za snemanje filma »La noia«, po istoimenskem romanu italijanskega pisatelja Alberta Moravie. Bravce začne nehoti sumiti, ali ne bo tudi ta film — kot že mnogi drugi, ki so jih posneli po literarnih delih — umetniški polom za literaturo in za italijanski kino. Skoraj vedno se je namreč izkazalo, da filmsko snemanje romana zmanjša njegovo vrednost.

Kritik Giancarlo Vigorelli trdi, da samo romanopisci lahko nekaj doprinejo sedmi umetnosti, toda izkušnja dokazuje obratno, vsaj kar zadeva Italijo. Vzemimo nekaj primerov: »Il Gattopardo« je v Italiji in Franciji doživel precejšen uspeh, toda v Ameriki je pustil gledavce popolnoma hladne. »Sekvestriрани v Altoni«, v režiji De Sice, so bili precej reven polom. Italijanski režiserji so ustvarili najboljše filme, kadar se niso zatekali k literaturi, temveč so izdelovali originalna dela. Italijanski neorealizem, ki je toliko uspeha doživel povsod po svetu, se ni posluževal romanov. »Rim, odprto mesto«, »Paisà«, »Sciuscià«, »Umberto D« so si osvojili občinstvo brez pomoči literatur.

Drugi klasiki neorealizma, scenaristi in režiserji, so ustvarjali vedno sami in niso potrebovali pomoči pisateljev. Če pregledamo filmsko produkcijo zadnjih let, opazimo, da so italijansko kinematografijo rešila krize in jo dvignila na današnjo stopnjo skoro samo originalna dela. Naj navedemo nekaj naslovov: »Sladko življenje«, »Banditi v Orgosolu«, »Kapò«, »Noč«, »Gola odiseja«, »Vsi domov«, »Teško življenje« itd. Iz literarnih del pa so posneti filmi: »Lepi Anton«, »La Ciociara«, »Agostino«.

Med literaturo in kinom ne more biti

zveze, kot je ni med poezijo in sliko. Prava zveza bi nastala edino v slučaju, ko bi bil zelo dober in inteligenten režiser hkrati tudi nepreosljiv romanopisec. Toda ker je to nemogoče, je najbolje, da si filmski režiserji zberejo originalna dela in da pustijo literaturo, ki ni primerna za filmski prenos. Poglejmo primer najboljših italijanskih režiserjev. Blasetti je začel režisersko kariero z originalnimi deloma »1860« in »Stirje koraki med oblaki«. Iz romanov je posnel filma »Nihče se ne vrne« in »Fabiola«, a z majhnim uspehom. Renato Castellani je postal slaven s tremi originalnimi deli: »Pod rimskim soncem«, »Pomlad je« in »Dva kraljarja upanja«. Ko se je zatekel k Shakespeareju, je njegova zvezda nekoliko ugasnila. Tudi Luciano Visconti se je poslužil literarnih del, kot so »Cut« in »Bele noči«, toda njegovi najboljši deli sta »Zemlja se trese« in »Krasna«. Najboljša filma Pietra Germija »Pot upanja« in »Železnica« sta originalna. Federico Fellini se ni nikoli zatekel k literaturi, a ga kljub temu smatrajo kot enega med najboljšimi režiserji. Vittorio De Sica je postal oče neorealizma s filmi »Sciuscià«, »Tatovi koles«, »Umberto D«, ki so mnogo boljši kot »Ciociara« in »Sekvestriрани v Altoni«. Vse, kar je Roberto Rossellini ustvaril najboljšega, je čisti kino in ne literatura. Njegov film »Vanina Vanina«, ki ga je posnel po Stendhalovem romanu, je doživel tak neuspeh, kot jih malo pominja v zgodovini kinematografije. Michelangelo Antonioni je vedno sam napisal vsebino za svoje filme. Monicelli se je samo enkrat zatekel k literaturi in takrat je doživel neuspeh. Režiserji mlajše generacije Pietrangeli, Franco Rossi, Francesco Rosi, Nanni Loy niso še nikoli filmali romana.

Kaj sklepamo iz vsega tega? Kino in literatura hodita po dveh različnih poteh in kadar se skušata združiti, je rezultat ta, da doživita oba neuspeh. **Mira**

R A Z N O

Protest ali kaj?

V svet je prišla novica, da je zopet neki budistični menih napravil samomor sredi Saigona v Južnem Vietnamu. Mož se je pripeljal v avtomobilu na najbolj prometnem kraj pri trgu na drobno. Tu si je oblik obleko v bencinu in jo zažgal. Smrt je sledila v nekaj trenutkih, preden je mogla nastopiti policija.

Tudi ta samomor naj bi bil protest zoper Diemovo diktaturo. Vendar se pameten človek izprašuje, ali so taki »protesti« res protesti ali le dejanja neuravnovešenih ljudi, ki hočejo imeti propagando za vsako ceno. Mi bi bili bolj za to slednjo mnenje, kajti takih »političnih samomorov« je le preveč.

Prosta cona

v koprskem pristanišču

Jugoslovanski uradni list prinaša odlok, ki odreja prosto cono v koprskem pristanišču. Prosta cona bo obsegala vse sedanje pristaniško področje. Uveljavljena bo s prvim januarjem 1964.

Radio Trst A

Sporod od 13. do 19. oktobra

Nedelja, 13. okt.: 9.30 Slovenske narodne pesmi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Marjetica, hčerka Matjažev«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 18.00 Radijska novela - Ivan Pregelj: »Regina, roža ajdovska«. — 20.30 Svetovni radijski teden. Iz Jugoslavije. — 22.10 Ludwig van Beethoven: Simfonija št. 2 v D-duru, op. 36.

Ponedeljek, 14. okt.: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Iz slovenske folklore: »Prejuba vinska trta je troust muojga srca«. — 19.15 Radijska univerza: Sveta brata Ciril in Metod: (2) Stanko Janežič: »Sveti brata in naš čas«. 21.30 Giuseppe Verdi: Requiem.

Torek, 15. okt.: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše - 3. oddaja. — 20.30 Svetovni radijski teden. Iz Italije: Polifonija, svetovni pojav. — 21.00 Znameniti gorniki v Julijskih Alpah: (14) »Rabeljska skupina«. — 22.00 Koncert sopranistke Ljube Berce-Košuta.

Sreda, 16. okt.: 11.45 Folklorni mozaik. — 12.15 Brali smo za vas. — 19.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Montasio« iz Trsta. — 19.15 Higiena in zdravje. — 20.30 »Pozor, kdo strelja?«, kriminalka. — 22.30 Sodobna glasba.

Četrtek, 17. okt.: 12.15 Znameniti gorniki v Julijskih Alpah: (14) »Rabeljska skupina«. — 18.30 Glasba v sodobni družbi - 3. oddaja. — 19.15 »Potovanje na mesec«, dramatizirana zgodba - šestnajsta slika. — 21.00 Simfonični koncert orkestra beneškega gledališča »La Fenice«.

Petek, 18. okt.: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.30 Koncert pianistke Roberte Lantieri. — 19.15 Radijska univerza: Vesolje okrog nas: (2) »Ustroj in velikost Rimske ceste«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota, 19. okt.: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.15 Podobe iz narave. — 15.30 »Gospod Dobričnik in požigavci«, radijska drama. — 17.20 II. vatikanski koncil. Poročila in komentariji o vesoljnem cerkvenem zboru. — 19.15 Družinski obzorik. — 20.45 Komorni zbor iz Celja. — 22.50 Sodobna simfonična glasba.

Ob dvajsetletnici

(Iz zapiskov zareskega župnika)

16. 9. 1943 - Ob devetih se je pred župniščem ustavila ambulanta. Izstopila sta župnik vrhunski in partizansko opravljen mladenci, ki se mi je predstavil: »Semenišnik Stifla s Krasa, zdaj bolničar v vojaški bolnici v Vrtovinu.« Pošilja ju gospod kamenjski s sporočilom, da zahteva fronta pri Gorici težke žrtve. V župniji ima kar dve vojaški bolnici, v Vrtovinu in v Skriljah. Naproša vse duhovnike po Vipavskem, naj mu izmenoma prihajajo na pomoč. Na mojo pripombo, da bi morali obvestiti g. nadškofa, je vrhunski dejal, da je to trenutno nemogoče, ker je med nami in Gorico vojna črta. Mladi bolničar pa je hitel pripovedovati, kako so ga nasilno mobilizirali in poslali na goriško fronto. Pretihotal se je v nadškofijski dvorec in nadškof Margotti mu je dovolil, da se udeležuje kot bolničar, in mu naročil, naj pove duhovnikom za fronto, naj nudijo dušno oskrbo, kjer koli bo potreba, zlasti med ranjenci. Zdal

nju rabimo duhovnikov! Imamo številne težko ranjene in umirajoče, je na kratko poročal. »Morda bi se zglasili pri tov. Vilfanu v Stomažu, kjer je zdaj vojno poveljstvo. Odvrnil bi marsikatero gorje.«

Če gre za umirajoče, sem si dejal, je treba takoj na pomoč. Z ambulanto smo se odpeljali v Skrilje. Lepo šolsko poslopje, polno zraku in sonca, je služilo za silno bolnišnico. V njej je bilo natrpanih kar 52 ranjencev. Sprejel nas je mlad hrvaški zdravnik, ki se je na povratku iz internacije v Italijo prostovoljno priglasi. Skupno smo obšli ranjence: skoro polovica jih je bila furlanskih delavcev iz Tržiča, ki so po padcu Italije prostovoljno stopili med slovenske partizane in se borili pri Gorici, ostali so bili povečini naši Vipavci.

Odpeljali smo se v Vrtovin. Tamošnja bolnica je bila stisnjena v zastarelo nezdavno poslopje. Dva zdravnika sta nudila pomoč kakim 30 ranjencem, tudi težje ranjenim. Presunil me je pogled na starejšo ženo iz Renč, ki nama je pravila: »Nesrečna naša družina! Granata je porušila hišo in moža so mi ubili!« Revica še ne ve, da je brez roke.

Vrtovin je pravo vojno taborišče: nemir-

no, neurejeno, živahno. Oborožene skupine so v neprekinjenem vrvežu; od nekdaj dovajajo puške in mitraljeze, straža usmerja promet z rezimi živčji in klici. Tam od Gorice se nepretrgoma sliši votlo in zamolklo grmenje, kot bi v dalji besnelo divje neurje. Domačini krožijo naokrog vsi blede, prepadli, živčni. Dva starejša možaka se nama približata. Prvi pravi: »Nemci streljajo iz Gorice proti našim postojankam.« In drugi dostavlja, vprašaje: »Kje pa je pravzaprav fronta? Pravkar sem videl kurirja, ki je trdil, da gorijo hiše v Sempasu, v Renčah, v Biljah in tudi v Mirnu.« — »Komandir nam je poprej razlagal,« pojasnjuje prvi, »da so se našli v Gorici pogajali z generalom Malagutti-jem, komandantom divizije »Tormo«, za skupni boj proti Nemcem. Sprva je vse obljubil, potem pa je z vojaštvom zbežal preko Soče. Naši so v začetku svobodno korakali po mestu in držali sami goriški grad. Pa so iz Furlanije in po Soški dolini prodrli Nemci, v mestu so se pa organizirali fašisti. Naši so se takoj umaknili v ozadje in zasedli položaje na črti: Sv. Katarina, Kostanjevica, Sv. Mark, Vrtobja, Miren. Z lahkim gorskimi topovi so streljali na goriški grad in nekaj granat je

zletelo v samo mesto. Nekateri naši oddelki so zasedli šempetrski kolodvor, drugi so napadli severno goriško železniško postajo in spet drugi so zažgali na miren-skem letališču več letal. Zdal se Nemci maščujejo s tem, da požigajo po Mirnu, Biljah, Vrtobji in Kromberku. Naši držijo za ceno krvavih žrtev svoje položaje, vrgli so v zrak več mostov in nameravajo spet zasedi Gorico.«

Peljali so me na pokopališče. Tam sta ležala dva mrtva bojevnika, ki sta izdihnila ponoči. Nihče ju ne pozna, ker sta brez vsakega dokumenta. Odgrnili so ju. Zona me je spreletela ob misli, da ni oni manjši moj župljan Zdravko, 15-letni otrok, ki je prve dni svobode staknil neke puško, si jo zataknil na pleča in zbežal kot prostovoljec na fronto. Starši ga zdaj doma jokaje iščejo. Bila sta delavsko oblačena, najbrž delavca iz Tržiča. Manjši je imel glavo obvezano, ves obraz mu je obžarjala strjena kri... Obličje drugega pa je bilo spačeno, prepleteno s sluzjo, le eno oko, nastežaj odprto, je srepo gledalo. Noga, zlomljena v kolenu, je bila uravnana med turščinimi stebli. Tresel sem se od groze, ko sem molil obredne molitve. Položili smo ju v grob taka kot sta bila, ne-

umita, brez krste in brez cvetja, le duhovnikova molitev jima je prosila usmiljenja in večnega pokoja.

Solnhi oči sem se okrenil. Ob pokopališčnem obzidju je slonela cela vrsta karabink in strojnic. Pred njo se je vrtela skupina moških brez srajc. Bili so kranjski interniranci, ki so se vračali iz Gornarskega. Oboroževali so se, da pojdejo na goriško fronto...

Z vrhunskim sva se odpravila preko Kamenj v Stomaž, ki čepi na pobočju Cavana in obvladuje vso srednjo Vipavsko dolino. Tjakaj sta se iz varnostnih razlogov zatekla Narodnoosvobodilni svet za Slovensko Primorje in poveljstvo operativne cone in se nastanila v novem šolskem poslopju. Župnik Tone Žagar naju je sprejel z nepopisnim veseljem. Predstavil nama je nemškega duhovnika, ki so ga partizani zajeli skupno z bolniško ambulanto med Trstom in Sežano in ki so mu dovolili, da lahko stanuje pri župniku. Tone naju je spremljal v šolo. Ker je bil odsoten dr. Vilfan, naju je sprejel pisatelj France Bevk, ki so ga pred nekaj dnevi izpustili iz goriških zaporov. Na bledem obrazu so bili z lahkoto opazni sledovi večmesečnega zapore. Na sebi ni imel nič vojaškega, nič

GORIŠKE NOVICE

Desetletnica škofovskega posvečenja goriškega nadškofa

Goriški nadškof Andrej Pangrazio je dne 4. oktobra leta 1963 prejel škofovsko posvečenje v padovanski katedrali. Posvetil ga je tamkajšnji škof msgr. Giacomo Bortignon, kateremu sta asistirala škof iz Adrie msgr. Mazzocco in msgr. De Zanche, škof iz Concordie. Goriški nadškof, ki se sedaj nahaja v Rimu in je zelo zaposlen z nadaljevalnimi deli koncila, je ob tej desetletnici daroval sv. mašo v kapeli elizabetink na Avrelijski cesti, kjer je nastanjen. Bil je navzoč tudi msgr. Bortignon, ki mu je pred desetimi leti podelil škofovsko čast. Generalni delegat msgr. Soranzo pa mu je poslal iz Gorice brzojavne čestitke v svojem imenu, v imenu kapitlja, škofijske kurije in vseh goriških vernikov. Čestitkam se v imenu slovenskih vernikov pridružuje tudi naš list.

Avtomobilska tablica št. 25.000

Na uradu avtomobilskega kluba v Gorici so pretekli četrtek izročili lastniku avtomobila Leonidu La Stella evidenčno tablico s številko 25.000. Število avtomobilov se tudi v naši provinci naglo veča. Da so avtomobili dosegli od št. 10.000 številko 20.000 je bilo potrebnih nad sedem let, od 20 na 25 tisoč pa le poldrugeto leto.

Še vedno je v Gorici 1144 družin v neprimernih stanovanjih

Stanovanjski problem se v Gorici ni še rešil, kljub temu da neprestano zidajo nove in zlasti ljudske hiše. Kajti največ družin, ki živijo v neprimernih stanovanjih, je iz revnejših slojev.

Po statistiki, ki jo je na zadnji seji podal upravni odbor za ljudske hiše (IACP), živi v Gorici še vedno 1144 družin v neprimernih in nezdruženih stanovanjih, od teh 117 po barakah.

Na tej seji je odbor soglasno odobril proračun ustanove za leto 1962-63 ter prešel na proučitev načrta za gradnjo 160 novih stanovanj v Gorici in Trzinu za skupno vrednost 888 milijonov lir. Nove hiše bodo v Gorici zgradili na Tržaški cesti poleg že dograjenega naselja. Hiše bodo zidane kot vile z dvema ali tremi spalnicami in ograjenim dvoriščem. Mesečna odkupnina v teh hišah bo znašala od 25 do 30 tisoč lir, poleg določene vsote ob najemu stanovanja. V hišah s šestimi stanovanji pa bo mesečna odkupnina znašala okrog 18.000 lir, kar je seveda za navadnega delavca še vedno predrago.

Sovodnje

V soboto sta se poročila v naši farni cerkvi Nada in Emil Tomšič. Nevesta je hčerka Petra Tomšiča, znanega širom naše dežele po svoji kokoški farmi. Zenin je pa sin Toneta iz stare kmečke rodovine Tomšičev iz Gorenjih Skrlj. Mlademu paru voščimo mnogo sreče v novem življenju in obilo božjega blagoslova.

Iz poročil didaktičnih ravnateljstev

Po podatkih didaktičnih ravnateljstev za goriško in doberdobsko okrožje je letos vpisanih na slovenskih osnovnih šolah 389 učencev, štirje manj kot lansko leto. To je pripisati manjšemu številu otrok teh

togega ali zapovedalnega. Na grobo mizo so postavili štenjak vina in nam nalili v kozarce. Pripovedoval nam je, kako je prišel preko Vogarskega na glavno poveljstvo. Nato je z zanimanjem in z nekako očeto dobohotnostjo poslušal naše predloge o dušni oskrbi med ranjenici. Iznesli smo spet svoje ugovore proti mobilizaciji žensk. Potrdil je, da do tega ne bo prišlo. Omenil sem mu, s kako maščevalnostjo stresajo nekateri svojo jezo nad mojimi župljani. Obiljubil je, da bo takoj interveniral. Nato smo spregovorili o zadevi, ki naju je spravila v štomaz:

»Govori se, da so prijeli msgr. Mirka Brumata. Pozna ga vsa dežela. Vseposvoda je že nastopil kot izreden cerkveni govornik. Zelo zaslužen je za ohranitev slovenskih pravic v Gorici in še zlasti v stolni cerkvi. Vsako nasilje proti njemu bo težko odjeknilo po vsej deželi. V vašo korist je, da z njim lepo postopate.« Pisatelj Bevk je odgovoril, da mu ni znano, da bi bil prijeto, da pa mu prav gotovo ničesar ne stori. Končno smo mu izrazili še neko željo: »Ker se širijo vesti, da so bile različne osebe pripeljane v štomaz in obsojene na smrt, naj se dovoli domačemu župniku, da jih lahko spove in jim nudi vso versko

letnikov. V doberdobskem šolskem okolišju se je stanje še zboljšalo. Tu letos poseja slovensko osnovno šolo 10 otrok več kot lani. Na vseh slovenskih šolah je v prvem razredu 93 učencev.

Učenci slovenskih šol na Goriškem so takole razdeljeni: Doberdob 49 (6 več kot lani), Jamlje 16, Dol 15 (— 1), Sovodnje 46 (+ 3), Rupa 35 (+ 1), Gabrje 4 (— 1), Vrh 13.

V Gorici je letos 14 otrok manj kot lani. V ulici Croce 48 (4 več kot lani) v ulici Randaccio 11 (— 3), v Standrežu 42 (+ 1), v Podgori 20 (+ 1), v Pevmji 20 (— 9), St. Maver 5 (— 5), Steverjan 32 (+ 2), Valerišče 20 (— 6), Jazbine 4 (— 1), Plešivo 3 (+ 1), Skrljevo 6 otrok.

Ko bi naši slovenski starši imeli več zavednosti, bi se število učencev na slovenskih šolah lahko zelo povečalo.

Otroški vrtec v Doberdolu

Otroški vrtec v Doberdolu ni bil sicer še uradno odprt, vendar pa že služi svojemu namenu. Poseja ga 33 doberdobskih otrok in zanje skrbi otroška vrtarica Slavka Lakovič. Doberdobske matere so zelo zadovoljne, da nekdo varuje in skrbi za njihove malčke, medtem ko so one na delu doma, ali na polju, ali pa zaposlene v tovarni. Za sedaj je pouk samo dopoldne, ker so v teku še nekatera popravilna dela. Potem bodo otroci ostali v vrtcu tudi popoldne.

Nova profesorica glasbe

28. sept. je na konservatoriju v Vidmu položila zadnje izpite iz klavirja gđ. Francka Visintin, ki je s tem uspešno diplomirala in zaključila 12-letni študij klavirja. Novi diplomiranci, ki je maturirala na slovenskih srednjih šolah, iskreno čestitamo in želimo nadaljnjih uspehov v življenju, zlasti še v njenem študiju medicine.

Tudi Sovodnjam koristi od prostega pasu

Dva senatorja, socialist Bonacina in demokristjan Vallauri, sta predložila zakonski osnutek, vsak svojega, da bi tudi sovojenjska občina prejela koristi od prostega pasu (zona franca).

Ko naš list izide, se bo pristojna senatorska komisija o teh predlogih morda že izrekla, ker bi morala zadevno razpravljati v sredo 9. t. m.

Zdaj pa moramo nekoliko pojasniti, za kaj pravzaprav gre.

Goriška občina ima z zakonom štev. 384 od 11. junija 1954 dovoljenje, da lahko pobira nekaj davka na določenem blagu prostega pasu, na sladkorju, kavi, semenem olju itd.

Višina tega davka je določena z zakonom.

Se se spominjamo, kako so slovenski pokrajinski in občinski svetovavci SDZ vedno odločno nastopali proti krivici, ki se je godila Sovodnjam, ter zahtevali, da se morajo koristiti prostega pasu dovoliti tudi tej občini, ki je v prostem pasu.

Eden od naših svetovavcev je tudi glasno v občinskem svetu očital krivico, ki se je godila, in se do tu še vedno godi, da pobira goriška občina trošarino na blagu, ki ga prejemajo in plačujejo sovojenjski občinarji.

tolažbo. In spet nam je dal vsa mogoča zagotovila.

Ko sem se vrnil domov, so mi pravili, da je Zvezdan zabičeval po vsej vasi, naj gre do naslednjega jutra vsi z zastavami v Ajdovščino, kjer se bo vršila manifestacija zgodovinskega pomena.

(se nadaljuje)

Širite „Katoliški glas“

Nova klavnic v Kromberku

V soboto 14. septembra so v Kromberku onstran meje otvorili novo moderno klavnico, katero so začeli graditi leta 1961. Njeno vrednost cenijo na okrog 200 milijonov dinarjev. Zmogljivost klavnice znaša po 1800 ton predelane mesa letno in kakih 400 ton kratkotrajnih mesnih izdelkov. V podjetju imajo tudi velike moderne hladilnice, ki bodo prišle v poštev pri izvozu mesa in mesnih izdelkov.

V bližnji bodočnosti bodo zgradili tudi upravno poslopje podjetja, ki zaposluje okrog 124 oseb, garažo za lastna vozila in modernizirali bodo nekaj mesnic podjetja v Biljah, Solkanu, Sempetru in v Kanalu.

MISIJSKA NEDELJA

Nedelja 20. oktobra je nedelja posvečena misijonom med poganskim svetom. Kakor druga leta hočemo tudi letos obhajati ta dan z različnimi pobudami za misijone. Vsaka župnija bo storila svoje. V Gorici bomo misijonsko nedeljo obhajali takole:

- Na cerkvenih vratih se bo prodajala brošura Misijonska nedelja 1963.
- V cerkvi na Travniku bo pri popoldanskem blagoslovu od 3^h do 4^h pridigana ura molitve za misijone.
- Ob 16,30 bo v KD misijonska prireditev s srečolovom za misijone.
- V atriu KD bo ta dan tudi razstava raznih umetniških predmetov in izdelkov domače obrti z Madakaskarja, ki jih je poslal misijonar p. Stanta Ivan.

V bistvu gre torej za to, da bi ta trošarina šla v blagajno sovojenjske in ne goriške občine. To pa je že precej, ker stvar zadeva nekaj milijonov lir na leto.

Vodstvo Slovenske demokratske zveze in izvoljeni svetovavci Slovenske liste niso tega boja nikoli opustili, marveč so se še nadalje, zlasti letos, brigali, da bi se zadeva ugodno rešila.

Zdaj upamo, da bo Sovodenjem zadosteno, saj pripada senator Vallauri vladni stranki. V tem dejstvu vidimo namreč precejšnje jamstvo za uspeh nastopa.

Ureditev grobov do 27. oktobra

Goriško županstvo sporoča, da morajo zainteresiranci urediti grobove svojih rajnih najkasneje do 27. oktobra. Čas do vseh svetih je nato na razpolago samo še občinski upravi, ki mora dokončno urediti pokopališče za dan vseh rajnih.

Podgora

Na rožnovensko nedeljo 6. oktobra je Podgora spet javno izpričala svojo ljubezen do Matere božje ter svojo hvalečnost do nebeške Kraljice, ki je med zadnjo svetovno vojno materinsko bedela nad krajem in njega prebivalstvom ter ga obvarovala vojnih grozot ter materialnega razdejavanja.

Zdi se, da je bila Mariji pobožnost v Podgori všeč, kajti njo je zadržalo svoje zatvorske vse do večera, ko je že bila vsa pobožnost pri kraju.

Začelo se je to marijansko slavje popoldne ob 2,30 v farni cerkvi z rožnim vencem, petimi litanijami Matere božje ter blagoslovom. Nato se je razvila po že tra-

dicionalni poti procesija s kipom Brezmadežne. Molitev, petje cerkvenega zbora in donenje zvonov so dali procesiji slavnostni izraz, duše pa razpoložili v toplih čustvih do Marije in njenega Sina.

Zadnji del poti vodi v pobočje hriba Kalvarije, kjer stoji sredi opučenega kamnoloma čudovito lepo zgrajena kapelica, delo arhitekta Cekute. Pri tem oltarju je nato č. g. Jože Jurak opravil sv. daritev ob asistenci gg. Špacapana, Eržena in p. Fidelisa. Njegove besede so bile posvečene Mariji, ki že dolga stoletja rešuje posameznike in narode po molitvi sv. rožnega venca in ga nudi tudi nam Slovincem, da bomo obstali še vnaprej usidrani v svoji veri, če ga bomo znali moliti z isto ljubeznijo kot naši starši in predniki.

Zaključek športne sezone

Tudi letos se bo končalo lahkoatletsko udeleževanje Olympije s športno manifestacijo *Memorial M. Filej*. Tako bo društvo že drugič primerno proslavilo spomin na pokojnega profesorja Fileja, ki je bil njegov prvi predsednik.

Tekmovanje bo v nedeljo 27. oktobra in bo obsegalo razne lahkoatletске discipline. Pokal bo dobil tisti, ki bo dosegel največ točk v treh disciplinah (troboj). Tekmovalci bodo razdeljeni na dve skupini: mlajši in starejši. Prvi trije od vsake skupine bodo dobili medalje. Podrobnosti bodo objavljene prihodnjiki.

Vabimo že danes goriško mladino iz mesta in z dežele, da se tekmovanja udeležijo. Vpis sprejemajo odborniki Olympije, kateri lahko že dajo podrobna pojasnila in navodila.

TRŽAŠKE NOVICE

Levi center tudi v Trstu?

Ze nekaj dni se vrše razgovori med predstavniki različnih italijanskih strank o zadnji levega centra v trž. občini in pokrajini. Svojo »avance« so predlagali tržaški demokristjani, katerih širši odbor je zasedal prejšnji teden in predlagal novo odprtje proti levemu centru. Ali kakor povsod tudi tu so bila mnenja raznih odbornikov deljena. Mnogi so zagovarjali previdno stališče, češ da so socialisti v bistvu še povezani s komunisti in da sodelujejo s titovci, drugi so menili pa ravno nasprotno, da po prav sedaj postali titovci manj nacionalisti, ker so večinoma v PSI in zato bolj zvesti. Po neuradnih vesteh se je izvedelo, da pravzaprav do pravih pogajanj s socialisti še ni prišlo, zaenkrat so le tipjanja. Reakcija raznih zainteresiranih strank je seveda bujna in različna, kakor so različni interesi raznih skupin. Socialisti bi menda želeli popoln levi center povsod in tudi v vseh drugih organih in nele na tržaški občini in pokrajini sedaj, ko gre za odobritev proračuna. Liberalci in ostala desnica bi seveda radi prišli prav sedaj do besede. Bližnja bodočnost nam bo povedala, kaj se bo iz tega izcimilo. Za nas Slovence ostane vedno isto vprašanje. Ali bodo eventualne nove kombinacije prinesle kaj pravice tudi nam? Bomo videli!

Smrtna nesreča na avtocesti

Preteklo nedeljo proti večeru se je zgodila smrtna nesreča na avtocesti, v bližini konjskega dirkališča. 51 letni Ludvik Slamič je podlegel smrtni udarcem, potem ko ga je zanesel za več desetih metrov avto, ki ga je vozil Loredan Danier. Pravijo, da je Slamič neprevidno prekorčnil avtocesto, ko se je menda vračal iz gostilne proti domu. Ponesrečenec so nudili takoj pomoč ali zama, bilo je že prepozno.

Na slovenskih šolah

Na vseh tržaških srednjih šolah je sedaj po še neuradnih podatkih 1100 dijakov, na osnovnih šolah pa približno 1060. Skupno je torej na vseh tržaških slovenskih šolah 2160 učencev in dijakov. Lani jih je

v Kredu pri Kobaridu. G. jubilant je prestopil v goriško nadškofijo in bil v službi veliko let tudi na Pečinah pri Sentviški gori. Sedaj pa še vedno opravlja župnijo Kred in je kljub visokim letom dokaj čil in krepak.

Voščilom vaščanov in prijateljev se pridružuje tudi naš list.

Vesela novica iz Washingtona

Iz severnoameriške prestolnice so sporočili, da je benediktinec č. o. Avguštin Ošnjak, rojen v fari Sent Lenard v Beneciji, praznoval v družini sobratov in učencev 50-letnico redovnega življenja. Slavljenec uči filozofijo (modroslovje) v St. Martin College v Washingtonu. Je zelo učen in obvlada slovenščino, italijanščino, angleščino, nemščino in poljščino.

Rojak na poti v Afriko

Sorodnik p. Avgustina Ošnjaka in njegov rojak p. Lovrec Ošnjak, iz reda kombinanc, se je po 13 letih vrnil iz Portugalske, kjer je bil ravnatelj misijonskega semenišča v mestu Visen. Dne 20. oktobra bo odpotoval v Mozambik (portugalsko kolonijo v Afriki) in bo tam oznanjeval Kristusov evangelij. Bog naj mu pomaga! Sledili mu bomo z našimi molitvami.

Poroka

Zvedeli smo tudi, da se je dne 31. avgusta poročil v Benetkah v baziliki sv. Marka Srečko Zorza iz Mersina. Vzel je za ženo Micheline Peugeot iz Pariza. Zenin je iz zavedne in krščanske družine Zorzovih iz Mersina. Svoj čas se je oglašal tudi v KG z raznimi članki in dopisi ter ima dobro pisateljsko žilico. Iskreno čestitamo z najlepšimi voščili!

OBVESTILA

ROMANJE NA STARO GORO ter obisk Barnasa in St. Lenarta priredi Apostolstvo molitve v Gorici na praznik Kristusa Kralja dne 27. oktobra. Priglasite se pri g. Kleindienstu na Travniku.

MOLITEV ZA VESOLJNI CERKVENI ZBOR lahko naročite v Alojzijevešču v Gorici. Cena 2 liri izvod.

PRI FOTOGRAFU Kleindienstu na Travniku lahko naročite fotografije z romanja na Barbano.

DAROVİ

Ob priliki poroke daruje nevesta 30.000 lir za Katoliški dom, 30.000 lir za Alojzijevešču in za Zavod sv. Družine. Vse tri ustanove se nevesti iskreno zahvaljujejo in ji želijo obilo sreče na novi življenjski poti.

Za Katoliški dom: Cej Jožef 500; Leban Marinka 500; N. N. 2.000; N. N. 2.500; N. N. 2.000; Ursič Marija 1.000; Orel Marija 1.000; Munih Katarina 1.000; N. N. družbenica (Trst) 1.000; družina Zgavec 1.000; N. N. družbenica 1.000; Pocarni Alojzija 1.000; I. P. 10.000; Fani Kralj 500; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 3.000; N. N. 3.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; Malfati Fani 1.000; Brevec Stefanija 2.000; Koren Stanko 5.000; Bajt Rozalija 1.000; N. N. 1.000; N. N. 5.000; Zorn 500 lir. — Vsem darovavcem Bog povrni!

Za Zavod sv. Družine: Akademski klub v hvalačen spomin na dr. Marjana Breganta 5.000; gđ. Mila Dovgan 10.000; N. N. 2.000; g. Korsič 1.000; ob sklepu kuharskega tečaja udeležence 9.000; gospa Vetrh 10.000 lir.

Vsem plemenitim dobrotnikom iskren Bog povrni! Blagumu pokojnemu g. doktorju pa naj da večni pokoj!

Za Marijanišče: Dolene Jožefa v spomin pok. Milke Hrovatin 3.000; M. M. mesečni dar 1.000; dobrotnica iz Barkovelj 2.000; Sosič Viktorija v spomin pokojnih Valerije Živic in Marjana Hrovatin 1.000; namesto cvetja na grob pok. Marjana Hrovatin poklanja sestrnica 3.000 lir.

Vsem blagim dobrotnikom Bog povrni, njihovim pokojnim mir v Gospodu!

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist
za ustne in zobne bolezni
asistent
na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v Padovi
TRST ul. Mercadante 1/I
vagal ul. Carducci-ul. Milano
tel. 68349

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 796 davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici